

Til Folketingets Europaudvalg

13. marts 2017
Dok. 163823/

Folketingets ratificering af CETA

Kære medlem af Europaudvalget

Folketinget har netop fået fremlagt et beslutningsforslag om ratificering af CETA – frihandelsaftalen mellem EU og Canada – til førstebehandling den 14. marts. Forbrugerrådet Tænk skal i den forbindelse gøre opmærksom på nogle vigtige punkter, som kan få stor betydning for de danske forbrugere.

Forbrugerrådet Tænk og vores europæiske organisation BEUC har som udgangspunkt været positive over for en frihandelsaftale med Canada. Vi går ind for frihandel, forudsat at det betyder flere valgmuligheder for forbrugerne og billigere og mere tilgængelige varer og tjenesteydelser. Vi har desuden en forventning om, at frihandelsaftaler sikrer et fortsat højt forbrugerbeskyttelsesniveau. Efter en grundig analyse af den endelige tekst har vi desværre måttet konkludere, at der på en række punkter er problemer i CETA, som den nu ser ud, med at leve op til disse forventninger. Dette uddybes i det følgende.

Manglende fordele for forbrugerne

Frihandelsaftalen, som skulle være "gearet til det 21. århundrede" leverer ikke varen til forbrugerne. Ambitionen om at lade forbrugerne få gavn af stærkere handelsmæssige bånd mellem EU og Canada var desværre ikke fremherskende i forhandlingsprocessen. De bebudede økonomiske fordele er heller ikke blevet ordentligt evalueret. Undersøgelser, der blev gennemført under forhandlingerne, kunne kun pege på mindre fordele for forbrugerne i EU, uden at gå i detaljer.

Derudover havde vi set frem til flere konkrete fordele for forbrugerne, såsom information om rettigheder og om klagemuligheder, hvis noget går galt efter et køb. Dette indgik faktisk i de indledende forhandlinger, men er udeladt i den endelige tekst. Det samme gælder et mere forbrugervenligt telemarked og begrænsning af geo-blocking.

Usikkerhed om fremtidig forbrugerbeskyttelse og retssikkerhed

Så er der spørgsmålet om at sikre et fortsat højt forbrugerbeskyttelsesniveau. Forbrugerne ønsker sikkerhed for, at EU og dets medlemslande dels vil kunne fastholde det nuværende beskyttelsesniveau, dels vil kunne øge beskyttelsen i fremtiden. Vi er især bekymrede over den manglende beskyttelse af retten til at lovgive i kapitlet om investorbekyttelse.

CETA gør det nemlig muligt for udenlandske investorer at kræve erstatning fra et EU-land eller EU, hvis de vurderer, at en forbrugerbeskyttende foranstaltning krænker deres investorerrettigheder. Der er en risiko for, at investordomstolssystemet (ICS) i CETA kan få en afskrækkende effekt på lovgivningen, der medfører en udvanding af fremtidig ambitiøs forbrugerlovgivning og politiske målsætninger i det hele taget. Blot en enkelt trussel om

erstatningskrav fra en udenlandsk investor vil kunne have en sådan afskrækkende effekt. Det hænger ikke sammen med en såkaldt moderne og progressiv handelsaftale.

Vi glæder os derfor over den belgiske erklæring om CETA, da den understreger behovet for at forbedre afsnittet om investorbeskyttelse i selve aftaleteksten, og ikke kun gennem det fælles fortolkende instrument. Europa-Kommissionen har forpligtet sig til at foretage nødvendige forbedringer ved hjælp af revisionsklausulen i CETA. Desuden har Belgien lovet at anmode om en udtalelse fra EU-Domstolen om foreneligheden af ICS i CETA med EU-retten. Der hersker i dag faktisk alvorlig juridisk tvivl om lovligheden af dette system. Vi er derfor tilfredse med, at inddragelsen af de nationale parlamenter har sat fokus på borgernes bekymring og banet vejen for forbedringer til gavn for forbrugerne.

Det er altafgørende, at det først og fremmest sikres, at erstatningskrav fra udenlandske investorer ikke kan behandles ved investordomstolssystemet, hvis det drejer sig om regler, der er til fordel for den samfundsmæssige udvikling fx på forbruger- og miljøområdet. Dette er en konkret sikkerhedsforanstaltning, der har til mål at forhindre, at truslen om eventuelle erstatningskrav får en afskrækkende effekt på lovgivningen. Der indgår lignende bestemmelser i andre handelsaftaler, for eksempel vedrørende tobaksvarer i Trans-Pacific Partnership (TPP).

Desuden er en vurdering af, om CETA's kapitel om investorbeskyttelse er foreneligt med EU-retten, påkrævet. Det er særligt presserende nu, hvor der er et EU-forslag på vej om oprettelse af en multilateral investeringsdomstol. Dette kan ske hvis der anmodes om en udtalelse fra EU-Domstolen.

Vi håber, at disse vigtige punkter vil indgå i dine overvejelser, når Folketinget skal stemme om ratificeringen af CETA. Vi skal samtidig opfordre dig til at sikre, at de forbedringer, som Europa-Kommissionen har lovet, er blevet realiseret *inden* tidspunktet for afstemningen. En forbedring af CETA's kapitel om investorbeskyttelse og en vurdering af foreneligheden med EU-retten kan bidrage til at sikre retssikkerheden og give fornyet tillid blandt forbrugerne til handelsaftalerne.

Til din orientering linker vi her til nogle dokumenter udarbejdet af vores europæiske forbrugerorganisation BEUC:

- BEUC [position paper on CETA](#)
- BEUC [key concern about ICS](#)
- BEUC [joint legal analysis with other NGOs on the ICS part of CETA](#)

Med venlig hilsen

Vagn Jelsøe
Vicedirektør

Benedicte Federspiel
Chefkonsulent